

13 Ιανουαρίου 2012

**Παρεμβάσεις ΚΕΟΣΟΕ, ΕΔΟΑΟ και ΠΑΣΕΓΕΣ στο Σχέδιο Νόμου για τον Τουρισμό της υπαίθρου και τον Οινοτουρισμό**

Ένα σημαντικό νομοσχέδιο έχει τεθεί σε διαβούλευση (η ημερομηνία παρεμβάσεων έληξε στις 12/1/2012 στο δικτυακό τόπο του υπουργείου Τουρισμού Πολιτισμού, όπου έχουν αναρτηθεί οι παρατηρήσεις κατ' άρθρο) που αφορά την μέσω του Τουρισμού της υπαίθρου στήριξη του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας στο πλαίσιο εμπλουτισμού και διαφοροποίησης του εγχωρίου τουριστικού προϊόντος.

Στο πλαίσιο αυτό η ΚΕΟΣΟΕ η ΕΔΟΑΟ και η ΠΑΣΕΓΕΣ έκαναν τις ακόλουθες παρεμβάσεις:

#### **ΚΕΟΣΟΕ:**

Σχετικά με το σχέδιο νόμου για τον: ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΥΠΑΙΘΡΟΥ-ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΝΕΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ- ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ, στο πλαίσιο της διαβούλευσης που έχει ανακοινωθεί, υποβάλλουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

Άρθρο 2: Γενικοί Ορισμοί

#### **§ 5 Οινοτουρισμός**

α) Θεωρούμε ότι ορθότερη διατύπωσης της φράσης «κατανάλωση και αγορά οίνου και παραπροϊόντων στον τόπο παραγωγής» είναι η «κατανάλωση , αγορά οίνου και προϊόντων αμπέλου και οίνου στον τόπο παραγωγής» αφού οι εκφράσεις «αμπελοοινικό προϊόν και προϊόντα αμπέλου και οίνου» καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων που αναφέρονται στους ορισμούς του ΚΑΝ (ΕΚ) 1234/07 που διέπει τον αμπελοοινικό τομέα, και των υπόλοιπων παραγόμενων προϊόντων του τομέα, ενώ τα παραπροϊόντα αναφέρονται

σε μία μόνο μικρή κατηγορία.

β) Στον ορισμό του Οινοτουρισμού θα πρέπει να ενταχθούν η αναπτυγμένη σε χώρες του εξωτερικού αλλά και στην Ελλάδα, έννοια των Δρόμων του Κρασιού και της σήμανσής τους.

γ) § 9. Ειδικά για τα οινοποιεία που θα χαρακτηρισθούν επισκέψιμα και θα χρήζουν αδειοδότησης θα πρέπει να προβλεφθεί διακεκριμένος τρόπος επισήμανσης των επισκέψιμων οινοποιείων, ενώ είναι αυτονόητο ότι με παράγωγη νομοθεσία θα καθορισθούν οι προϋποθέσεις αδειοδότησης τους, στις οποίες θα πρέπει να συμμετέχουν οι φορείς του αμπελοοινικού κλάδου

Άρθρο 9 : Ειδικές φορολογικές και ασφαλιστικές ρυθμίσεις για τους αγρότες που παρέχουν υπηρεσίες Αγροτουρισμού

§ 1. Η διάταξη αυτή θα πρέπει να συνάδει με τον ισχύοντα ορισμό του κατά κύριο επάγγελμα αγρότη, σύμφωνα με τον οποίο αγρότης θεωρείται ο ενασχο-λούμενος με τις γεωργικές δραστηριότητας κατά 30% (έναντι 51% που ίσχυε προηγουμένως) του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του και λαμβάνει από την αγροτική δραστηριότητα το 35% (έναντι 51% που ίσχυε προηγουμένως) του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του.

Συνεπώς το αναγραφόμενο ποσοστό 50%, πρέπει να προσαρμοστεί στο 35%

Άρθρο 10

Και στο άρθρο αυτό θα πρέπει να αντικατασταθεί η έκφραση «κατανάλωση οίνων και παραπροϊόντων» με την έκφραση «κατανάλωση οίνων και προϊόντων αμπέλου και οίνου »

Άρθρο 11

Στους φορείς παροχής υπηρεσιών Οινοτουρισμού θα πρέπει να ενταχθούν και οι υπερκείμενες οργανώσεις τους (ΕΔΟΑΟ, ΣΕΟ, ΚΕΟΣΟΕ)

## ΕΔΟΑΟ

Κατά αρχήν θεωρούμε ότι το παρόν σχέδιο έχει λάβει υπόψη του την απαίτηση του κλάδου ο οινοτουρισμός να θεωρηθεί ως αυτόνομη έννοια ειδικής μορφής τουρισμού στο πλαίσιο του Τουρισμού Υπαίθρου.

- Στο άρθρο 2 παράγραφος 9 θα πρέπει να εξειδικευτεί και το ειδικό σήμα Τουρισμού Υπαίθρου – Επισκέψιμο οινοποιείο ενώ θα πρέπει να προβλεφθεί η έκδοση απόφασης σχετικά με προδιαγραφές που θα πληροί το επισκέψιμο οινοποιείο.

Η Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Αμπέλου και Οίνου καθώς και οι περιφερειακές Οργανώσεις των Δρόμων του κρασιού θα πρέπει να παίζουν ενεργό ρόλο για τα επισκέψιμα οινοποιεία.

- Στο άρθρο 10 θα πρέπει να προστεθούν τα εξής:

μετά το σημείο «... επιμορφωτικών σεμιναρίων και πολιτιστικών...» να προστεθεί «και άλλων συναφών εκδηλώσεων».

μετά το σημείο «...με το αμπέλι και τον οίνο...» να προστεθεί «...παραγωγής και...»

- μετά το σημείο «...ή στον περιβάλλοντα χώρο τούτου ...» να προστεθεί «και η παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας».

- Στο άρθρο 11 σχετικά με τους φορείς Παροχής Υπηρεσιών Οινοτουρισμού θα πρέπει να συμπεριληφθούν και οι Οργανώσεις και τα δίκτυα των επιχειρήσεων, δηλαδή μετά το σημείο «... ιδρύονται κατά τις κοινές διατάξεις » να προστεθεί «...οι οργανώσεις και τα δίκτυα τους...».

## ΠΑΣΕΓΕΣ

«Προτεραιότητα αποκτά η ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων για τη συνέργεια επιχειρήσεων παραγωγής και αξιοποίησης αγροτικών-διατροφικών προϊόντων (αγροτικοί συνεταιρισμοί) με επιχειρήσεις τουριστικού χαρακτήρα και σκοπό την υλοποίηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών ποιότητας», επισημαίνει η ΠΑΣΕΓΕΣ σχετικά με το νομοσχέδιο του υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού για τον τουρισμό της υπαίθρου.

Στις περιπτώσεις αυτές, εξάλλου τονίζει η ΠΑΣΕΓΕΣ, κρίνεται αναγκαία η θεσμοθέτηση και η στήριξη Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας, που αποτελούν νομικά πρόσωπα (αστικές, μη κερδοσκοπικές εταιρείες) στα οποία μετέχουν οι εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων.

Αναλυτικά, οι επισημάνσεις στο νομοσχέδιο του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού για τον τουρισμό της υπαίθρου

### 1. Γενικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου, με τη νομοθετική αυτή πρωτοβουλία επιδιώκεται να ενισχυθεί ο τουρισμός της υπαίθρου, με τη διεύρυνση και τον εμπλουτισμό του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος, να βελτιωθεί η ισχύουσα νομοθεσία για τη δημιουργία και λειτουργία τουριστικών λιμένων στην προσπάθεια προσέλκυσης επενδύσεων σε νέες βελτιωμένες υποδομές τουρισμού, αλλά και να βελτιωθεί η λειτουργική αδειοδότηση τουριστικών καταλυμάτων με την απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησής τους. Για το σκοπό αυτό προσδιορίζονται ως επιχειρήσεις αγροτουρισμού μόνο εκείνες στις οποίες μετέχουν αγρότες, ενώ για την απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης προβλέπεται ως εργαλείο η χορήγηση Ειδικού Σήματος Λειτουργίας από την αρμόδια υπηρεσία του ΕΟΤ. Επίσης, προωθούνται ρυθμίσεις για την ορθολογική και αποτελεσματική αξιοποίηση των τουριστικών λιμένων της χώρας, επιδιώκοντας την προσέλκυση επενδύσεων στο θαλάσσιο τουρισμό με τη δημιουργία επιχειρήσεων αλιευτικού τουρισμού που ανήκουν σε αλιείς.

Το προϊόν του αγροτουρισμού για πολλούς εξακολουθεί να συγχέεται με μία σειρά άλλων προϊόντων εναλλακτικού τουρισμού, με αποτέλεσμα τα ασαφή όρια να επιτείνουν τις συγχύσεις και να αυξάνουν τις παρανοήσεις.

Συνεπώς αποτελεί στόχο η θεσμική κατοχύρωση ενός διακριτού, ολοκληρωμένου αγροτουριστικού προϊόντος, που περιλαμβάνει διαμονή, διατροφή-εστίαση, παραγωγή και διάθεση προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής ως έχουν, ή μετά από μία πρώτη μεταποίηση. Είναι σαφές ότι το αγροτουριστικό προϊόν θα πρέπει να περιλαμβάνει εκτός από τις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης, δραστηριότητες οι οποίες αξιοποιούν φυσικούς και πολιτιστικούς χώρους της περιοχής υποδοχής, με κύριο χαρακτηριστικό τη διατήρηση της προσωπικής σχέσης μεταξύ φιλοξενούμενου και οικοδεσπότη, περιλαμβάνοντας επίσης και το στοιχείο της συμμετοχής των επισκεπτών.

Το ζητούμενο είναι η σχέση με την αγροτική εκμετάλλευση, ενώ ο ασχολούμενος με τον αγροτουρισμό είναι ένας πολυδραστήριος αγρότης που έχει επιλέξει να δραστηριοποιηθεί στον τομέα αυτό. Όπως εξάλλου έχει αναφερθεί και στο παρελθόν αγροτουρισμός είναι εκείνη η τουριστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε χώρο μη αστικό από τους απασχολούμενους κύρια στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, αναφερόμενη ειδικότερα σε οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής μικρές τουριστικές μονάδες παροχής αγαθών και υπηρεσιών, με σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας, τόσο από την εκμετάλλευση των τουριστικών καταλυμάτων, όσο και από την τροφοδοσία των τουριστικών μονάδων με προϊόντα τοπικής παραγωγής γεωργικών συνεταιρισμών.

Αναγνωρίζεται, επίσης, η ανάγκη στήριξης της επιχειρηματικότητας στον τομέα του αγροτουρισμού και κυρίως η ανάγκη αντιμετώπισης του ελλείμματος στις συνέργιες μεταξύ των παραγωγικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής – τριτογενής τομέας), αλλά και η απουσία

συνεργιών μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Ωστόσο, αν και στην εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου καταγράφεται το έλλειμμα αυτό, στο νομοσχέδιο δεν περιλαμβάνεται καμία σχετική πρωτοβουλία, η οποία οπωσδήποτε θα πρέπει να είναι εθελοντική και να ενισχύεται με κίνητρα. Με την έννοια αυτή προτεραιότητα αποκτά η ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων για τη συνέργια επιχειρήσεων παραγωγής και αξιοποίησης αγροτικών-διατροφικών προϊόντων (αγροτικοί συνεταιρισμοί) με επιχειρήσεις τουριστικού χαρακτήρα (π.χ. ξενοδοχειακές μονάδες, ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια, ταβέρνες, παραδοσιακά καφενεία, επιχειρήσεις τουρισμού, τουριστικά γραφεία, δημοτικές επιχειρήσεις τουρισμού - πολιτισμού, κλπ.) με σκοπό την υλοποίηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών ποιότητας. Στις περιπτώσεις αυτές κρίνεται αναγκαία η θεσμοθέτηση και η στήριξη Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας, που αποτελούν νομικά πρόσωπα (αστικές, μη κερδοσκοπικές εταιρείες) στα οποία μετέχουν οι εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων.

Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο δεν αναφέρεται καθόλου στους γυναικείους αγροτουριστικούς, βιοτεχνικούς και οικοτεχνικούς συνεταιρισμούς, οι οποίοι αποτελούν κρίσιμη συνιστώσα τόσο για την απασχόληση, όσο και για τη διατήρηση του τοπικού στοιχείου – κουλτούρας, αποτελώντας σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της υπαίθρου. Οι μικρές αυτές επιχειρήσεις, που συναντούν ένα διαρκώς αυξανόμενο ανταγωνισμό, οφείλεται οπωσδήποτε να διευκολυνθούν στην ανάπτυξη τους με τη στήριξη ολοκληρωμένων επιχειρηματικών σχεδίων δράσης, αλλά και με κίνητρα για τη δημιουργία δικτύου δομών ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητάς τους, ώστε να συνδέεται η προσφορά των παραγόμενων τοπικών προϊόντων με την τοπική και την περιφερειακή αγορά, αλλά και με τουριστικές επιχειρήσεις. Είναι συνεπώς απόλυτα αναγκαίο να ενταχθούν στο αναφερόμενο νομοσχέδιο ανάλογες ρυθμίσεις που συμβάλλουν στην οργάνωση και την ανάπτυξη των γυναικείων αγροτουριστικών συνεταιρισμών.

Κρίνεται επίσης αναγκαίο να σημειωθεί ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ενημέρωση, την πληροφόρηση και την εκπαίδευση επαγγελματιών αγροτών, και των συνεταιρισμών τους, σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα, που κυρίως αφορούν στην ποιότητα και το περιβάλλον, στην οργάνωση και διοίκηση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, στην εκτίμηση του κόστους παραγωγής, στην υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων, στην πιστοποίηση, στην κατανόηση των μηχανισμών λειτουργίας της αγοράς και των απαιτήσεων των καταναλωτών, αλλά και σε θέματα οργάνωσης και διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας, μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων και υλοποίησης επιχειρηματικών σχεδίων.

## 2. Ειδικές παρατηρήσεις

Προκειμένου να ενισχυθεί η συνέργια των επιχειρήσεων μεταξύ του πρωτογενούς τομέα και του τομέα των υπηρεσιών, στο πλαίσιο της στήριξης των Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας, όπως αναφέρθηκε προηγουμένα, θα ήταν σκόπιμη και αναγκαία η δημιουργία και η χορήγηση Ειδικού Σήματος Πιστοποίησης Ποιοτικών Προϊόντων και Υπηρεσιών, εθελοντικού χαρακτήρα, με την καθιέρωση ειδικού προτύπου, το οποίο θα πρέπει να εκπονηθεί μετά από διάλογο με τους εκπροσώπους των εμπλεκόμενων κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις και προϋποθέσεις πιστοποίησης. Τονίζεται εξάλλου, ότι η χορήγηση Ειδικού Σήματος Τουρισμού Υπαιθρου, όπως προβλέπεται στο νομοσχέδιο (άρθρα 2 και 5), εκτός του γεγονότος ότι αποτελεί εντελώς αδόκιμη επιλογή, δεν είναι δυνατό να συνδέεται μόνο με αγροδιατροφικές συμπράξεις και εταιρείες, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στο ν.4015/2011, αποκλείοντας τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, αλλά και τους γυναικείους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς, που αποτελούν την κυρίαρχη δομή στήριξης των αγροτών στην ύπαιθρο.

Η ρύθμιση που προβλέπεται για τον προσδιορισμό των επιχειρήσεων αγροτουρισμού που ανήκουν σε αγρότες, που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (άρθρο 6 του νομοσχεδίου), σύμφωνα με την οποία το κεφάλαιο των επιχειρήσεων αυτών πρέπει να ανήκει κατά 50% τουλάχιστον σε αγρότες εγγεγραμμένους στο Μητρώο αυτό, αποτελεί θετική προσέγγιση. Σημειώνεται ωστόσο ότι δεν λαμβάνει υπόψη της τη διάκριση ως προς τους επαγγελματίες αγρότες, όπως ορίζονται στο νόμο 3874/2010, οι οποίοι σαφώς αποκτούν προτεραιότητα. Τονίζεται εξάλλου ότι οι ρυθμίσεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου (παρ. 1α του άρθρου 4) έρχονται σε αντίφαση με τις ρυθμίσεις του νόμου 3874/2010 για το Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, στον οποίο ρητά αναφέρεται ότι επαγγελματίας αγρότης είναι εκείνος που μεταξύ άλλων λειτουργεί αγροτουριστική μονάδα έως 10 δωματίων. Συνεπώς, με την προτεινόμενη ρύθμιση, δεν ευνοούνται οι επαγγελματίες αγρότες, μια και στο προτεινόμενο νομοσχέδιο προβλέπεται μέγιστη δυναμικότητα 40 κλινών για τα τουριστικά καταλύματα.

Οι διατάξεις του νομοσχεδίου για τον αλιευτικό τουρισμό, ως μορφή τουρισμού που περιλαμβάνει δράσεις ψυχαγωγίας, ενημέρωσης, ανάδειξης του τρόπου ζωής στις αλιευτικές κοινότητες, διοργάνωσης σεμιναρίων κτλ. είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Εκτιμάται ότι η θεσμοθέτηση για πρώτη φορά του αλιευτικού τουρισμού μπορεί να συντελέσει στην αναπλήρωση του εισοδήματος των επαγγελματιών αλιέων, που μειώνεται λόγω της μείωσης της παραγωγικότητας των παράκτιων αλιευτικών πεδίων και να συμβάλλει στη διατήρηση των αλιευτικών κοινοτήτων.

Ως προς τον ορισμό των επιχειρήσεων αλιευτικού τουρισμού (παρ. 1 του άρθρου 12), πρέπει να σημειωθεί ότι προτεραιότητα αποκτά η συμμετοχή των επαγγελματιών αλιέων (οι οποίοι άλλωστε αποτελούν και αυτοί κατηγορία που ανήκει στους επαγγελματίες αγρότες), μια και οποιεσδήποτε παρεμβάσεις από μη επαγγελματίες στην παράκτια ζώνη μπορούν να

επηρεάσουν εύκολα τις ευαίσθητες αυτές περιοχές και να επιφέρουν καίριες αλλοιώσεις. Η παράκτια ζώνη αποτελεί τον πιο αξιόλογο κλάδο της αλιείας, καθώς προσφέρει τόπους για την αναπαραγωγή, την ωοτοκία αλλά και τη διατροφή νεαρών ψαριών. Επιπλέον, οι ιδιαιτερότητες του παράκτιου περιβάλλοντος ευνοούν ποικίλες μορφές ζωής αναδεικνύοντας τις παράκτιες ζώνες σε περιοχές υψηλής οικολογικής σημασίας.

Ως προς τον ορισμό των αλιέων (παρ.2 του άρθρου 12), κρίνεται αναγκαία η αναδιατύπωση της παραγράφου ως εξής : “Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, αλιέας θεωρείται οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπό διαθέτει νομίμως εκδοθείσα επαγγελματική άδεια αλιέας η σπογγαλιείας και διεξάγει ατομική η συνεταιριστική δραστηριότητα με άλλα πρόσωπα.....”.

Προτείνεται η απαλοιφή της διάταξης που αφορά στον θαλάσσιο τουρισμό (παρ. 6 του άρθρου 13). Σε κάθε περίπτωση κρίνεται αναγκαίο η ερασιτεχνική αλιεία να διενεργείται μετά από σχετική άδεια σε επαγγελματικά πλοία αναψυχής, σύμφωνα με την ισχύουσα κοινοτική και εθνική νομοθεσία για την ερασιτεχνική – αθλητική αλιεία.

Σημειώνεται τέλος ότι οι διατάξεις του νομοσχεδίου που αφορούν στη λειτουργική αδειοδότηση των τουριστικών καταλυμάτων με την υιοθέτηση του προτεινόμενου Ειδικού Σήματος Λειτουργίας όχι μόνο δεν αντιμετωπίζουν την υφιστάμενη γραφειοκρατία, τις αγκυλώσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζονται, αλλά αντίθετα προσθέτουν μία επιπλέον, γραφειοκρατική διαδικασία. Οφείλεται οπωσδήποτε να αντιμετωπισθεί ουσιαστικά και αποτελεσματικά η απλοποίηση όλων των απαιτούμενων διαδικασιών για την αδειοδότηση, με σαφή διάταξη μεταβατικού χαρακτήρα. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην αδειοδότηση αυτή αναφέρεται σήμερα πλήθος νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, εγκυκλίων και Υπουργικών Αποφάσεων που οφείλεται άμεσα να κωδικοποιηθούν και να απλοποιηθούν.